Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Illustreradt nyaste Söndagsmagasin.

(N:o 12.)

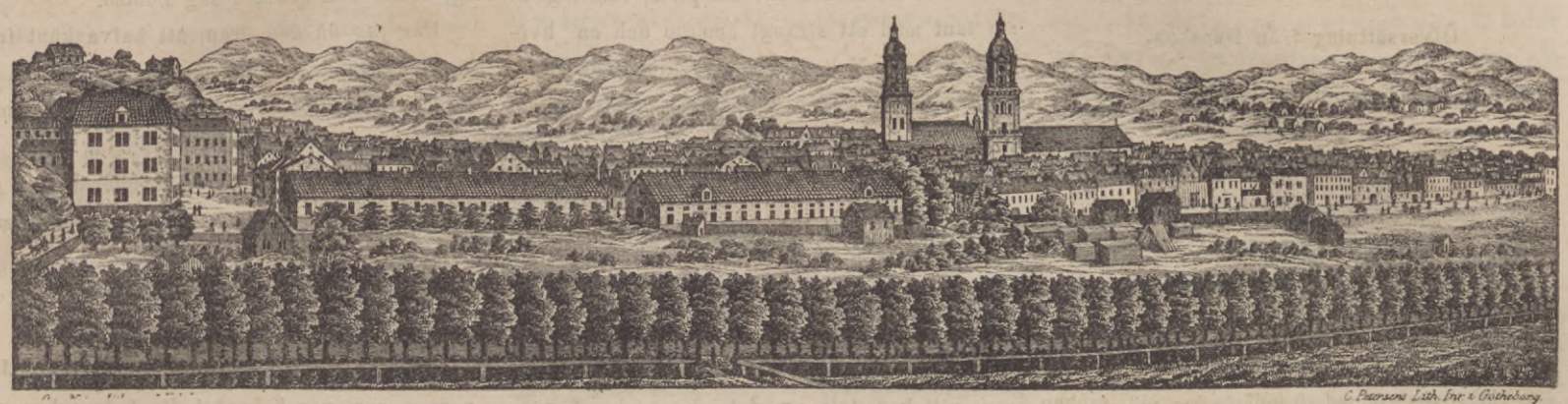

N:o 30.) Utkommer hvarje Söndag kl. 7 f. m. Göteborg d. 28 Juli. 1850. Pris för år: 4 ½, för halft år 2 ½ Rdr. bko (IV årgången

D. D. K. K. H. H. Kronprinsen och Kronprinsessan af Sverige och Norrige.

Prinsessan Luises af Nederländerna ankomst till Sverige.

Den 15 Juni bragtes de förenade konungariken Sverige och Norrige en ny underpant på en lycklig framtid genom ankomsten af H. K. H. Kronprinsens brud, Prinsessan Luise af Nederländerna, född den 5 Augusti 1828. De Nederländska Kongl. herrskaperna afreste från Travemünde den 12:te om aftonen; den 15:de om morgonen sågo de redan Landsorts fyrbåk bakom sig. I närheten af Waxholm möttes Hennes Kongl. Höghet af den svenska konungafamiljen, som steg ombord på korvetten Gefle, hvilken förde den höga bruden. Efter två timmars dröjande inskeppade sig åter den Svenska Konungafamiljen, för att mottaga den höga resande på fosterländsk botten. Denna festliga mottagning, intåget i hufvudstaden och förmälningshöglidligheterne den 19 Juni skola vi efterhand beskrifva i den mon de dertill hörande illustrationer anlända.

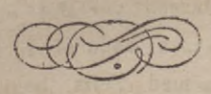

Från Gatan.

Roman af förf. till "Saaledes forholder det sig".

Öfversättning från Danskan.

(Forts. fr. N:o 29.)

Ni är dock icke alldeles utan bildning, sade Emelie under introduktionen. Felix' blick sönk till jorden och blodet steg upp på kinderna. Emelie ångrade hvad hon sagt, hon trodde sig hafva sårat honom; och hon anade icke att hans rodnad framlåckades vid tanken på en tjusande fransk skådespelerska, som förlidne sommaren, då de kommo från en munter aftonmåltid hos Vincent, hade lärt honom denna dans midt på "Östergade" klockan ett om natten. Men dansen började och den förjagade snart Emelies förtrytelse och Feli'x erinring om *la petite Helène.*

"*Combien des choses n'y-a-t-il pas dans un menuet*", sade salig Westris, och han hade rätt. Det var i verkligheten mycket deri. Desse graciösa vändningar, vid hvilka den tidens kavaljerer visste att utveckla hela deras älskvärdhet, detta ödmjuka afstånd från damerna, hvilkas yttersta fingerspetsar de endast vågade vidröra, allt detta hade sitt trolleri, då man visste, att om man under dansen vore så lycklig att belönas med en blick eller en nästan omärklig handtryckning, så hade allt detta sin sanning, då balen var slut. Men i våra moderna valsar finnes ingen sanning; dessa brinnande blickar, denna täta omfamning lofvar mycket mera än man vill och kan hålla. När valsen är förbi, är man trött och förlägen. Menuetten var representant för sin tids kärlek, valsen kan vara det för vår tids förlofning.

Och med den samma rastlöshet, som den de förlofvade lägga för dagen i njutningen af deras kärleks första åtta dagar, med just den samma berusade Felix sig i den inciterande polkan; icke en blick från Emelie, utan han grep den, icke en hvilostund i dansen, utan han begagnade den. Med hvarje tur blef afståndet mindre, ställningarne intimare; och i den sista, hvarvid hon med sin arm hvilade sig på hans skuldra, kunde han känna hennes hjertas slag, hennes hårflätning tryckt emot hans kind, och hennes glödande blick, hvilken icke kunde lösrifva sig ifrån hans.

Dansen var slut och i lagom tid; ty hr. Jespersen hade af förtrytelse att se Emelie dansa med Felix, begifvit sig in till fruarne och förstört deras whist, genom ett oroande föredrag om denna demoraliserande franska dans; och således hände det, att Emelie, då hon af Felix fördes till sin plats, emottogs af sin tant med ett strängt ansigte och en hviskande ton. Men som det tycktes, var Emelie åtminstone denna afton icke någon vän af privata konversationer; ty hon afbröt hastigt sin tant genom att vända sig till landtbrukaren och säga:

Gud, tant berättar, att Eder son finner Polka oanständig.

Så skall honom ske en olycka, den "Peernitten-gryn" ropade den djerfve landtbrukaren; vill han tala om det, han icke förstår. Det är en dans, som jag kan deltaga uti; den liknar "Hornpipe", som vi dansade i min tid, och jag tror den är likaså behaglig som "Syvspring", en dans ute hon oss vid höstgillena. Den skulle Ni se, vidblef han, i det han tog Wilhelm vid frackknappen, den är mästerlig. Den slutar gerna dermed, att man ligger allesamman och krälar på golfvet; och är då någon galupanna tillstädes, som kan släcka det par dankar, vi hafva på logen, så kan Ni tro, min far, att det blir grin.

Och vid minnet härom, utbröt landtbrukaren i ett Homeriskt skratt. Wilhelm gaf också sin munterhet luft, isynnerhet då han fick se Juristens fruktlösa ansträngningar, för att draga publikens uppmärksamhet bort från sin fader; och Emelie, som fröjdade sig öfver den hämnd, hon hade nedkallat öfver sin pryda tant, log af sitt hela hjerta, då hon såg Felix, hvilken med mycket intresse hade följt landtbrukarens beskrifning om "Syvspringene", slutligen lägga händerna samman, och sätta upp ett ansigte som en italiensk tenorist, då han sjunger *ah si!* Skratt är smittsamt, förgäfves uppsatte fru Lind ett allvarsamt anlete, förgäfves sökte den unge hr. Jespersen att få ordet; de unga flickorna behöfde skratta och landtbrukarens skratt, som trenne gånger lade sig, för att med förnyad kraft åter begynna, var så frestande, att de hvarken aktade fru Linds vrede eller kanslistens lärorika ord. Justitierådet, som hittintills hållit sig i närheten af spelbordet, för att bevaka den der ouppgjorda räkningen, kom fram och yttrade med smilande mine sin stora lust att få deltaga i munterheten, blott någon dertill ville gifva honom den minsta anledning; men en blick från hans fru åtvarnade honom i tid, och han drog sig tillbaka.

Ändtligen afsvalnade munterheten, och under det landtbrukaren gaf sitt sista glädjeutbrott luft genom att puffa till Wilhelm och berätta honom, att de nog visste huru spelet kulle hafva sin rätta gång, hörde han fru Lind i en mindre behaglig ton säga till hans son, att dennes fader hade mycket förändrat sig, sedan hon sednast såg honom.

Har jag då den äran, att hafva känt fru för, frågade landtbrukaren.

Ett underligt leende rörde sig om fruns läppar, då hon svarade:

Jag måste också hafva förändrat mig, sedan ni alldeles icke kan igenkänner Emma Wikker.

Hvad säger Ni? utbröt kaptenen, ögon skenligen öfverraskad.

Men så är det ju dock den kapten Jespersen, som var bekant i din faders hus, anmärkte Justitierådet. Jag sade dig det strax då han trädde in; jag kunde omöjligen misstaga mig.

Det är min man, Justitierådet Lind, sade frun presenterande. Kaptenen tryckte hans hand, men såg dock tämligen ovetande ut.

Ja, den gång vi sist sågo hvarandra, pratade justitierådet, var jag blott fullmäktig, så det icke är underligt, att ni icke kunde känna igen mig. Men jag har en afgjord talang att igenkänna folk. Nå det gläder mig uppriktigt att förnya bekantskapen. Ni måste besöka oss, vi måste tala om gamla tider, om vår skogstur.

Och det goda justitierådet vidblef att låta munnen löpa, utan att märka hvarken kaptenens påfallande tystnad, eller de ögon, som hans fru af och till skickade honom. Fru S:t Clair kom nu, för att bedja sällskapet gå till bords och fru Lind tog kaptenens arm, som denne ovilkorligt böd henne. Emelie sade till Felix, att han skulle föra en dam till bordet, och sjelf satte hon sig på den motsatta sidan emellan två af sine vänninor. Kandidaten och hans förlofvade visade sig åter; men en ohygglig tystnad hvilade öfver sällskapet. Det lät som om kaptenen alldeles hade glömt huruledes spelet skulle få sin rigtiga gång; ty han talade sagta och allvarsamt med fru Lind. Felix sände den ena olyckliga blicken efter den andra öfver till Emelie, utan att få henne till att se på honom. Kanslisten tog för sig af anrättningen; kandidaten sörjde för sin fästmö, och hon i utbyte för honom; justitierådet försökte ett par gånger att utbreda sig, men hans fru syntes icke kunna tåla det, och han nödgades inskränka sin vältalighet till sin dam vid bordet, den han derför underhöll med sin talang att igenkänna folk.

För ex., vidblef han, den herrn, som nu talar med min niece, det är en musiklärare, Flint; jag vill hålla vad att jag talat med honom för än i afton. Herr Flint, sade han till den-

ne, jag har haft äran säga till fru Ravn, att jag visst förut har haft det nöjet att tala med er. Jag kan för ögonblicket icke orientera mig, men —

Jag har verkligen en gång förr haft det nöjet att helsa på justitierådet, sade Wilhelm.

Der ha vi det, sade justitierådet förnöjd. Jag sade mig strax, då Ni förut bad mig *coupera:* Denna röst känner jag.

Jag tror dock icke, att onkel känner er, sade Emelie till Wilhelm.

Jag icke heller.

Nej, vidblef hon leende; men det var också mörkt sist, då de talte med hvarandra.

Ja, icke alldeles ljust; men —

Ljust nog till att säga hvarandra komplimanegr, tillfogade Emelie, och vände sig till sine vänninor.

Nå då, tänkte Wilhelm; det vet hon. Ja pocker må tro de flickungarne.

Kandidaten och kanslisten hade nu till en del tillfredsställt deras respektive magars fordringar och kände sig således styrkta och i stånd till ett nytt estetiskt fälttåg. Men det lyckades dem icke att vinna publikens uppmärksamhet för deras lärda diskusioner, och långt förr än de blifvit enige om en definition för det Ethiska, reste man på sig, bugade för hvarandra, tog afsked och gick.

I det Felix sade farväl, lyckades det honom dock att få ett småleende af Emelie, och lycklig deraf, sade han till Wilhelm, då de gingo ut genom porten:

IV.

A Glas of Punch?
With a great pleasure, said Mr Pickwick. Very good. I'll take another. Come gentlemen, a toast.

Ch's Dickens

Du, jag roade mig förträfflig!.

Så, svarade Wilhelm, det är godt för dig; jag är förbannad hungrig, det vet jag. Låt oss gå bort på ett eller annat ställe.

Död och pina! utbröt kaptenen, som med sin son hade följt efter dem; tag oss med, ty jag behöfver ganska väl något solidt ofvanpå allt detta slisk.

En "kradser"? hvad herr kapten? frågade Wilhelm.

Ja, på min själ. Hör, Ni är visst en rask gosse, som känner läglighetena här; hvar får man något?

Kom Ni blott med mig; Er son vet, att jag känner till lokaliteterna.

Kanslisten undskyllade sig, och kaptenen lät honom gå, i det han sade, att han skulle komma efter om en half timma samt i öfrigt lät honom förstå, det han vore en stackare, som kunde nära sig af hara thevatten och fruntimersladder.

De gingo några gator, och stadnade slutligen vid ett hus, hvars fönsterluckor voro så fast tillslutade, att intet ljus kunde tränga ut på gatan. Wilhelm slog en signal på luckorna; litit derefter öpnades gatudörren på glänt, och efter en kort förklaring, blefvo de insläppte. Wilhelm gick förut genom flere rum, uppfylde af tobaksrök och punschångor, utan att akta på de olika grupper, som hade slagit sig ned vid borden, och öppnade slutligen dörren till ett rum, hvarest värden sjelf befann sig, hållande ett lius i hvarje hand så att hans gäster tillräckligt kunde njuta åsynen af hans stora svarta grinande uppsyn, hvillken i denna belysning, glänsande af matfett, rigtigt tog sig ut under den hvita nattmössan. Han nickade bekant till Wilhelm, som af de uttryck, hvarmed han uppmuntrade honom att komma fram med varorne, såsom: "Allradråpligaste Ebenholtz", också visade att han kände mannen. Kaptenen satt med uppspärrad mun, och då värder ändtligen hade dragit sig tillbaka utbrast, han:

Men kan man då icke få något att äta här i Köpenhamn, utan hos en sådan förbannadt svart djefvul?

Vänta tills änderna komma in, sade Wilhelm, så talar Ni i en annan ton. För öfrig hafva vi på denna tid af dygnet endast valet emellan detta ställe, som jag sjelf tillstår icke kan räknas till de allrafinaste, och ett annat, hvarest man dock icke kan få annat än sylta och danska supar, och hvarest värden serverar sina varor med fingrarne.

Med sådane och andre statistiske upplysningar, fördrefvo Wilhelm och Felix tiden för deras gäst, tills ändtligen de omtalte änderna anlände och bevisade den svarta kockens duglighet. Måltiden kryddades med en af Felix afgifven berättelse om den aftenens händelser, då de hade fått kanslisten ut med sig på rummel, hvilket allt Felix berättade så dramatiskt, att kaptenen skrattade, så att han ett par gångor fick maten i vrångstrupan och Wilhelm måste slå honom i ryggen, för att återbringa ordning i sakerna. Till slut blefvo de mätte och tände sine cigarer, kaptenen smuttade upp resten af vinet, som fans i hans glas.

Ja, sade Wilhelm, jag har tänkt derpå; det torra vinet smakar icke. Och i det samma visade sig värden med en brinnande bål.

Nu gifver jag er rätt, utbröt kaptenen, den svarte förstår rummelen. Här, vidblef han, då han hade smakat på sitt glas och i det han beqvämligt sträckte ut sig i soffan, hafva vi det bra. Det är dock helt och hållet annat, än att vara på soirée och sitta till bords med damer, som framtaga sina luktflaskor, när man råkar till att säga ett och annat roligt.

Och han uppslog ett hjertligt skratt, hvari hans tvänne vänner instämde.

Ja, sade Wilhelm, fru Lind är mycket ömskinnad; jag drager gerna känslospröten till mig, då hon kommer inom hörselhåll

Hon blef visst ond, för det jag polkade med Emelie, sade Felix.

Ja, barn, sade kaptenen, låt oss icke tala mer om fru Lind; hon är så bäsk, att hon aldeles kan förderfva punschen för mig. Berätta mig hellre något om Emelie; det är visst ett raskt flickebarn.

O, Emelie, utbröt Felix, med en sentimental mine — när man har druckit ett glas punsch, blifver man lätt sentimental — o, hon är förtrollande. Ni har ingen idé om den djuphet, som är i hennes blick, klangen i hennes stämma. — Du ler, Wilhelm? — Han säger, att hon icke sjunger bra, men han kan icke döma derom: han har icke dansat med henne.

Ni hör ju, huru det är med honom, sade Wilhelm; och Er son utbreder sig väl också i loftal; ty huru mycket värde han än sätter på moraliska samtal med fruarne, tror jag dock icke, att det ensamt är för deras skull, som han helsar på derstädes.

Ja, sade kaptenen, han höll en lång förelässning för mig i går öfver den oförfalskade qvinligheten, eller hvad pocker det var för slag; ty han är nu blifven så lärd, att jag hvarken kan förstå hans bref, eller hans muntliga prat; men så mycket har jag kunnat få reda på, att han går på friare-fötter.

Hvad säger du derom, Felix?

Felix rökade mycket lugn sin cigarr.

Jag säger, att det står honom fritt; Emelie älskar honom icke. — Ja, hr. kapten, det är rigtigt nog er son jag talar om; — det gör mig ondt; ty Ni är en förbannad rask man, som jag rätt mycket tycker om, och öfver hvilken jag skulle vara stolt, om Ni vore min fader, men Er son är en pedant.

(Forts.)

Menniskoräddning med slangen.

Eldsläckningsväsendet.

Det ofullständige skick, hvaruti de fleste staters eldsläcknings-anstalter befinna sig, har i sednare åren framkallat en mängd förslag till deras förbättrande, men hvilka framträdt allt för enskilda och blifvit för litet bekanta, till att åstadkomma en genomgripande förbättring i denna så vigtiga inrättning. Vi tro oss på grund häraf göra våra läsare en tjenst, genom att leda deras uppmärksamhet på en i Ulm utkommen skrift öfver: "Alle Theile des Feuerlöschenwesens von C. D. Magirus, mit 100 lithograph. Abbildungen auf 10 Foliotafeln", hvilken, fullkomligt svarande mot titeln, behandlar alla delar af eldsläckningsväsendet med grundlighet och sakkännedom, och det så mycket mer, som författaren icke allena har begagnat alla nyare rön utan tillika uppgifver en mängd mycket väsentliga förbättringar efter egen idé.

Eldsläckningsväsendet intager ett så vidsträckt fält och behandlas i denna skrift så utförligt, att det icke är oss möjligt att vidröra alla enskildheter, vi inskränka derföre våra meddelanden till ett enda föremål, men hvilket säkert mer än något annat förtjener allmän uppmärksamhet. Det är afdelningen om "menniskoräddning" hvarur vi hemta följande:

"Det förnämsta ändamålet med försvar mot elden är menniskoräddning. Men obegripligt nog gjordes hittills just i detta afseende på många ställen alls intet, änskönt innevånarna i åtskilliga städer under de sist förflutna 20 åren upplefde det fasaväckande skådespelet, att hela familjer nedstörtade sig från de öfre våningarna, för att undgå den qvalfulle döden i lågorna.

I de förflutna åren voro väl hjelpmedeln mindre bekanta, men sedan några städer genom deras inrättningar kunna tjena som mönster, är nödropet af hvar och en olycklig, som på grund af bristfälliga inrättningar icke kan räddas, en svår anklagelse mot vederbörande, hvilkas pligt det varit att sörja för bättre anstalter.

Det faller sig väl svårt för vederbörande, att helt och hållet kunna ombesörja alla till menniskoräddning motsvarande anstalter, emedan det icke blott handlar om att anskaffa de förnödna redskap, utan jemväl ett kraftigt och öfvadt manskap till deras betjening, och som uppöfvas uti att icke sky faran.

Det åligger derför de unga männen i hvarje stad att ingå föreningar, för att med all ifver egna sig åt detta sköna ändamål.

Dessa föreningar, som i eldsläckningsväsendet inrulleras under titel af "Steigerabtheilung" (Stegare afdelning) måste alltid hafva deras hufvudsyfte för ögonen: menniskoräddningen, men kunna dessutom till följe af sin utrustning bistå medalla vid en eldsvåda påkallade tjenster.

Menniskoräddning med seglet.

Släckningspatroner, uppfunna af Bergsrådet H. G. Kühn i Meissen.

A tom patron sedd ofvanifrån. B patron-lock med sin öppning *a a*. *C* patron med påsatt lock *b b*. *D* täckplåt för tillslutning af öppningen i patronens lock. *E* patron med påsatt lock *c c* och derpå lagde täckplåt *d d* jemte dess anbragta tändare *e e*. *F* laddad patron med derpå fästadt lock jemte täckplåt och dervid anbragta tändare.

Det skall säkert på de flesta ställen blott behöfvas en uppmaning, för att grundlägga en "stegareafdelning", ty det vore i sanning en skam för en stads unga män, om det icke bland dem åtminstone funnes 30, som voro egnade och benägne härtill — och det så mycket mera, som denna förening icke blott bidragar utomordentligt till skyddandet af innevånarnas lif och förmögenhet, utan jemväl genom öfningarna, hvilka alltid påkalla kraft, själsnärvaro och mod, blifver en plantskola för det, som är en prydnad för mannen.

Manskapet måste hvarje ögonblick vara rustadt till menniskoräddning, ty vid ett sådant tillfälle växer faran med hvarje sekund, så väl för den som skall räddas, som för den, som ofta har den nog svåra uppgiften att rädda.

På signalen, att en menniska är i fara, framila ögonblickligen alla "Stegare" med deras apparater äfvensom reserven med räddningsredskapen, och anföraren (Obman) angifver genast sättet, hvarpå räddningen skall företages.

De redskap, hvaribland han har att välja, äro: 1) Stegen; 2) räddningssäcken; 3) räddningsslangen; 4) räddningsseglet.

I de flesta fallen hjelpas den nödställde genom anbringandet af en stege, men är det fråga om räddningen af en sjuk, en quinna eller ett barn, så inträder det andra fallet, d. ä. två man stiga upp, bringa den nödställda personen i en säck, som nedfiras med ett vanligt tåg.

Räddningsslangen användes, när flera personer skola räddas. I detta fall uppstiga 4 man; den förste, som kommer upp, nedkastar sitt tåg, hvarmed räddningsslangen upphissas; så snart denna är fastgjord upptill, blifver den nedföre utdragen af 10 man och de som skola räddas nedsläppas efter hvarandra med en mellantid af ¼ minut. Vid denna förrättning förekommer det ofta, att de nödställda menniskorna i deras retliga tillstånd framkomma med böner och utvisa allehande bekymmer och fruktan, hvarföre "Stegrarne" måste utan vidare omständigheter sticka sådana menniskor med våld i slangen.

Om elden i undra våningen redan slår ut genom alla fönstren, under det att någen ännu befinner sig i andra, så kan naturligtvis ingen stiga upp och då måste räddningsseglet användes; detta måste hålles af 24 till 30 man, hvilka ställa sig noga under fönstret. Seglet får icke vara för mycket spändt, ty då blifver det för hårdt, och "Stegrarne" skola derför undervisas att begagna den ändamålsenliga spänning, som gifver seglet den nödvändiga elasticitet, som fordras för att undanrödja all fara för den nedhoppande.

Ofta är äfven räddningen möjlig derigenom, att det göres ett hål igenom muren från det tillstötande huset. I China, der det på

grund af det der brukliga byggnadssättet ofta brinner, är detta fall på förhand antaget och undanröjd genom att i de öfre våningarna förbinda passagen till grannhusen medelst små dörrar, hvarigenom innevånarna i nödfall kunna rädda sig.

Det lärer knappt förekomma något fall, hvarvid man icke kan räddas genom ett af ofvan beskrifna sätten; men skulle det än förekomma, så är det "Fömannens" åliggande, att med insigt och energi genast träffa nödiga anordningar, ty helt och hållet omöjlig bör räddningen aldrig vara. Hvarje "Steiger" måste vara beredd på att utsätta sig för fara, på det han i det afgörande ögonblicket icke allena icke får betänka sig på att uppfylla sin pligt, utan jemväl under sådana omständigheter icke förlora det i fördubblad grad nödiga lugn.

Såväl württembergska som bajerska ministeriet har låtit pröfva denna skrift och på det varmaste rekommenderat densamma till alla samhällen; såvida också andra regeringar ville på detta sätt befordra spridandet af denna skrift, så vore derigenom den kortaste väg banad till denna anstalts förbättrande.

I denna skrift har det blifvit gjort lika mycket afseende på små samhällen som på större städer, och den skall derigenom kunna bidraga utomordentligt till förbättrandet af släckningsväsendet, då auktoriteterna ombesörja, att icke blott befälhafvaren utan jemväl alla strålförare komma i besittning deraf. För de sednare bildar denna skrift en noggrann beskrifning öfver konstruktionen och behandlingen af de olikartade brandsprutor, och genom påpekandet af rätta sättet att angripa elden gör densamma till en oumbärlig handbok.

Vi vilja icke underlåta att härjemte omnämna "Släckningspatronerna", uppfunna af Bergsrådet Kühn, till säkrare släckning af uppkommen eld i hvilket som helst stängdt rum.

Denna för innehafvare af nederlag, bestående af spirituosa, oljor och andra bränbara våtvaror, utomordentligen vigtiga uppfinning, hvars ändamålsenlighet redan genom patent af sachsiska regeringen blifvit erkändt, då den redan vid flera anställda försök i större skala fullkomligen bestyrkt sig, förtjenar att blifva allmänt känd. Konstruktionen af dessa patroner, hvilka bestå af tjocka och korta pappcylindrar och i förhållande till storleken och omfånget af den brand som skall släkkas, innehålla från 5 — 20 och flera skålpund släckningsmassa, är väl ännu uppfinnarens hemlighet, dock synes det af de försök som hittills med desamma blifvit gjorda, att man med säkerhet kan antaga, att släckningsmassan består af ingredienser, hvilkas förbränning utveckla en stor qvantitet qväfve, hvilken förlamar den till vidmagthållande och fortplantning af hvarje eld nödiga syrgasen i den atmosferiska luften, så att elden af brist på näringsämne inom kort måste slockna. De äro derför försedda med en tändare af en brännti af omkring 15 sekunder, som vid påkommande eld antändas och kastas jemte patronen in i det med eld uppfylda rummet. När man då genast genom tillslutandet af alla öppningar utestänger tillträdet af all atmosferisk luft, så följer efter några sekunders förlopp en explosion och elden är, på de kanske qvarblifvande glöden när, släckt. Sedan har man intet vidare att göra, än att medelst vatten fullkomligen släcka de nämnde glöden. Vid alla eldfängda ämnen, som icke qvarlemna några kol, i synnerhet Terpentin, Olja, Spirituosa, hvars antändning är så högst farlig, åstadkommes den fullkomliga släckningen blott och bart medelst patroner. Enligt en förordning af ministeriet för det inre af 17 Juli 1848 har begagnandet af släckningspatroner blifvit rekommenderadt samtliga polismyndigheter i konungariket Sachsen, äfvensom år 1849 alla offentlige inrättningar, såsom tukthus, arbets- sjuk- och dårhus, blifvit ålagda att förses med sådana patroner.

Uppfinnaren af släckningspatronerna, Bergsrådet Kühn, har offentligjort de dermed anställda försöken i en liten bock, hvilken äfven innehåller en närmare beskrifning öfver och användandet af patronerna, och till hvars läsning vi på det enträgnaste uppmana den sig deraf intresserade publiken, men i synnerhet alla vederbörliga auktoriteter. Dess titel är: "Beschreibung eines neuen Verfahrens zur sichern Löschung jedes in mehr oder weniger geeschlossenen Räumen ausgebrochenen Feuers von H. G. Kühn, Meissen 1847, Selbstverlag des Verfassers".

Då nöden är som störst, är Guds hjelp som närmast.

Herman Gruit von Steen stod i början af 17:de århundradet i spetsen för ett bland de rikaste och mest ansedda handelshus i Hamburg. Men äfven det fick erfara de sorgliga följderna af trettiåriga krigets härjningar, i desto högre grad, ju vidsträcktare huses affärer förut bedrifvits. Hundradetals städer och byar lågo förhärjade och öfvergifna; och i anseende till den stora osäkerheten på vägarne, var det icke underligt, att handeln råkade i stockning, och att afsättningen inåt Tyskland var högst obetydlig. Den ena köpmannen efter den andra såg sig urståndsatt att tillfredsställa sina kreditorer, och indrog nämnde handelshus i sina förluster. Det hade väl ett stort handelsfartyg, som låg vid Elbens mynning, men detta vågade icke utlöpa, af fruktan för kapare, hvarföre de varor, hvilka mest efterfrågades, måste, till oerbördt höga priser, i andra hand uppköpas från holländarne.

Herman Gruit satt en dag år 1638 med den gamle beprövade Jansen på kontoret och kollationerade hufvudböckerna. "Nej så går det icke längre för sig," sade slutligen Jansen, "vi få lof att hitta på något annan råd. Anförtro mig skeppet på ett år, och så mycket penningar och Nürnberger-varor som låter sig göra, och lät mig så begifva mig åstad till nya verlden. Ni vet att jag i mina yngre år har varit der två gånger, och vet huru man skall bära sig åt. Vår Herre skall nog hjelpa mig, så att saken skall lyckas". Förslaget granskades från den ena sidan till den andra, och sedan risk och fördel länge balancerats mot hvarandra, beslöts att Jansen skulle resa. Fyra veckor sednare gick herr von Steen i sin senators-drägt med den gamle bokhållaren till hamnen, hvarest en stor menniskomassa väntade på det ståtliga skeppets afsegling. Några handlande, med hvilka de hade affärer, kommo fram och helsade på dem. De tillkännagåfvo sina farhågor, i det de önskade, att herr Herman icke vågat för mycket vid detta företag. Men Jansen svarade: Varen icke ängsliga af er, mina herrar! Jag har en fast tillförsigt, att vi skola återse hvarandra friska och glada, ty jag tror på det goda språket: "Jag skall icke öfvergifva dig."

Nu small det första skottet tilll afresan, och båten, som skulle föra Jansen till fartyget, lade till. Ännu en gång tryckte han sin principals händer, derpå steg han hastigt uti och lade ut. Storankaret uppvindades, sista kanonskottet affyrades, alla vimplar flaggade, och med fulla segel flög skeppet utåt hafvet.

Trefjerdedels år förflöto, och ingen Jansen återvände, ja lät icke ens höra utaf sig. I stället utbredde sig dunkla rykten om tyska handelsfartyg, hvilka förlist i grannskapet af Nya Amsterdam. Herman Gruits uppsyn blef allt svårmodigare. Den ena stora förlusten efter den andra led han genom fal-

lissementer i Braunschweig. Nürnberg, Augsburg och Ulm, och dagligen ankommo bref om nya förluster. Vid nästa bokslut — fick han bekräftelse på hvad han hade fruktat: skulderna öfverstego hans förmögenhet. Då bortlade han långsamt pennan, lade ihop boken, och gick med beklämdt bröst från kontoret upp på sina egna rum. Här tog han på sig sin embetsdrägt som senator, kyste sin hustru och sina tre barn, och gick ut, föregifvande att det vore sessionsdag. Han tog vägen öfver "die grüne Gasse" till rådhuset, hvarvid han åtföljdes af en tjenare, som bar hufvudboken. Ankommen till rådssalen, nedlade han inför sina förvånade tjenstebröder sitt embetes insignier, och förklarade sig insolvent.

Man kan föreställa sig huru stor allas öfverraskning var, då det stora handelshuset Gruit von Steen måste inställa sina betalningar. Imellertid öfvertygade de sig vid närmare granskning af böckerna, att herr Herman icke var skuld till sin olycka, och beslöto att förunna honom ett halft års uppskof, såsom den yttersta termin, under hvilken Jansen ännu kunde väntas hem, såvida fartyget icke hade gått förloradt. — Men det halfva året gick till ända; två månader ännu — och Jansen kom icke. Herman Gruits omständigheter hade under tiden ännu mer försämrat sig.

De genom det beviljade uppskofvet redan förbittrade kreditorerna yrkade nu så envist på att lagen skulle uppfyllas till punkt och pricka, och att alla gäldenären tillhöriga effekter skulle gå på auktion, att magistraten fann för godt foga sig derefter. Allt beslades med qvarstad, och den arma Gruit måste med familj åtnöja sig med den lilla kammaren vid hufvudingången, som tjenat gårdsdrängen till sofrum.

Auktionen begynte; den försiggick på det rymliga kontoret, midtemot denna drängkammare. Man kunde tydligt höra auktionistens ljudliga stämma; för hvarje gång klubban slog till, var det som ett svärd hade gått igenom Herman Gruits hjerta. Han satt vid fönstret, och, att dömma efter hans orörliga blickar, tycktes skylten på värdshuset "zum Vestindienfahren" vara föremål för djupsinniga betraktelser. Hustrun satt med förgråtna ögon längst in i kammaren; gossarne lekte med den stora hunden. Då inträdde vaktmästaren, och sade så mildt han kunde: "Herr senator, jag får lof att bära in länstolen."

Herman Gruit suckade, och tårarne kommo honom i ögonen. I den med grönt sammet öfverklädda länstolen hade hans salig far stilla afsomnat, och fördenskull respekterades den i huset som en helgedom. Den bars nu ut, och hela familjen följde efter, såsom kunde den alldeles icke skilja sig derifrån.

Auktionisten ropade: "En länstol med sammetsöfverdrag, i godt stånd" — och en lång paus följde, emedan allas blickar riktades på den olyckliga familjen. Slutligen bjöd någon fyra mark, och auktionisten ropade med förtrytelse: "Fyra mark är bjudet."

I detta ögonblick ropade en stark basröst genom det öppna fönstret: "Fyrahundra mark är bjudet." Ingen trodde sina öron; hunden trängde sig våldsamt genom de kringstående och lustigt skällande ut genom dörren. Nu inträdde en man i sjömanskläder, och ropade eftertryckligt i det han slog på bordet med sitt spanska rör: "Fyrahundra mark för andra, tredje och sista gången!"

"Gud i himlen! vår Jansen!" skrek Herman Gruit och föll honom om halsen. — "Ja, det är jag, och vårt fartyg ligger i hamnen, fullt med guld och varor. Bort med er nu allesamman, auktionen är slut! Kommen i morgon till rådhuset, då hvar och en skall få sitt med räntor och allt. Ty i skolen veta, att Gud, vår Herre, lefver ännu, och att huset Herman Gruit von Steen står sig ännu — och nu Herr Herman och Fru Elisabeth är jag till er tjenst! Gud ske lof, att den gamle Jansen ännu en gång fick råka er i det kära hemmet!" — (Ur Gefle.)

Smått och Godt.

Då Svift predikade en gång för Parlamentet sade han: högmod uppkommer 1) af hög börd, 2) af skönhet, 3) af rikedom, 4) af förståndsgåfvor. Han genomgick de 3:ne första afdelningarne, men sade sig vilja förbigå den fjerde, emedan deraf kunde icke göras tillämpning på de närvarande. Denna predikan kostade honom sysslan.

= X, som kom till ett ställe att upphandla svin, men fick först se dottren i huset gjorde fadren denna komplimang: "min Herre! om edra svin likna er dotter, så måste de vara utmärkt vackra".

= Man berömde på ett värdshus dagens predikant. Klockaren som var närvarande och förtröt att han blef alldeles icke nämnd, steg fram, bugade sig och sade: "mine herrar! jag är just densamme som föranstaltat om sammanringningen till den sköna predikan".

= En X, som blef bemött med ovett, frågade om det var narri eller alfvar? alfvar svarade den andre. Ja, då må så vara, ty narri tål jag icke.

= Melancton kom af sig i en predikan och sade flera gånger: "Jag är den gode herden." Luther, som hört honom, sade sedan: "Magister Philip kan nog vara ett godt får, men blir ingen god herde".

= Då Gustaf Adolph skulle resa till Tyskland, sade han till Christian IV i Danmark: Broder fall mig icke i ryggen så länge jag icke är i stånd att försvara mig, utan vänta till jag kan vända dig ansigtet och då skola vi slåss med hvarandra såsom käcka riddersmän. Christian räckte Gustaf sin hand, lofvade sitta stilla och höll ord.

= I Tyskland har utkommit 2:ne afhandlingar: en om det obegripligas natur: den andra om alltings beskaffenhet före än något var till. Der har man tvistat om antingen drickandet voro till för törstens skull eller törsten för drickandets skull: antingen döden bestod i själens brist på kropp eller kroppens brist på själ: huru många andar skulle kunna stå på en knappnålsudd o. s. v.

(Ur d. n. sk. Corr.)

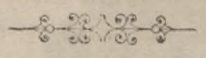

Diakonisseanstalten i Kaiserswerth.

(Forts. o. slut fr. N:o 29.)

Att en stiftelse som denna, hvilken alltjemt tilltager i omfång också påkallar betydande medel är begripligt. Men dessa medel blefvo, utom de, för arbeten af de sjuka i anstalten, inkomma, endast sammanbragte genom flera från anstalten utgifna böcker, ett stålstick "den barmhärtige samariten", och fromma bidrag. Qvinliga hjelpföreningar å 15 särskilde ställen förenade sig, för att sy linne, gång-och sängkläder, sticka strumpor o. d. Många orter och församlingar sände penningar och narturalier, kongliga och privatverk kol. Många obemedlade och fattiga bidrogo med sin skärf: gesäller af det surt förvärfde tjenstflickor af deras armod, gifta och ogifta fruntimmer deras fingerringar, och en budbärare skänkte den i sitt anletes svett förtjenta budbärarelönen. En privat man beviljade till betäckandet af köpeskillingen för det första huset 1800 Thaler och en annan lånade 500 Thaler utan ränta, och på nytt 300 Thaler till en sednare förnöden bakbyggnad. Dock antogo sig äfven auktoriteterna med kraft den nya anstalten. Således regeringspresidenten i Düsseldorf, grefve till Stolberg, öfverpresidenten i Rheinprovinsen, hr

von Bodelschwingh, statsministern för det inre, hr. von Rochow och öfverpresidenten i Westfalen, friherre von Vincke. Den förste furstlige person, som tog en lifligare del i anstalten, var prins Fredriks af Preussen gemål. Hennes exempel följde den aflidne konungen af Preussen Fredrick Wilhelm III, som beviljade anstalten portofrihet, och tillförsäkrade densamma ett räntefritt lån af 1800 Thaler på 10 år. Lika godhetsfull visade sig kronprinsen, som personligen besökte anstalten, och jemte flera förskott hugnades den med en betydlig årlig gåfva i penningar, likasom nästan af alla prinsarne och prinsessorna af det preussiska huset, drottningarna af Nederländerna, Würtemborg och Bayern, storhertigarne af Mecklenburg Strelitz och Schwerin och flera andra tyska furstar och furstinonnor, utom en mängd privata personer från alla kanter af Tyskland. Några gånger inrättades också lotterier till förmån för anstalten, till hvilka prinsessor och furstinnor med egna händer arbetat vinsterna eller annars insändt dyrbara skänker. Exemplarisk är den ordning som råder i förvaltningen af inkomster och utgifter, hvilka fullkomligen svara mot förhållandet af anstaltens förkofran. Vi gifva här till påseende följande lilla tabell:

År	Diakonissor	Antalet af Sjuka	Utgifter. Thr.	Intägter. Thr.
1836-37	7	60	6435	6671
1837-38	8	65	3529	3688
1838-39	15	101	3954	3993
Okt. Jan.				
1839-41	19	160	5280	5332
1841-42	29	192	6448	6514
1842-43	47	206	9929	9997
1843-44	61	292	11,114	11,123
1844-45	89	421	15,460	13,999

I det sednast här anförde år steg antalet af de vi Kaiserswerth bildade lärarinnor sig till 182. Diakonissor bildades utom för Tyskland också för Frankrike, Schweitz och Nederländerna. Ett betydligt antal diakonissor begärde man för det stora sjukhuset, Charité i Berlin, och de visade sig här som utomordentligt andvändbara. Konungen ville nu också i Berlin inrätta ett stort moderhus för diakonissor och har för detta ändamål låtit uppföra en palatslik byggnad. Ett simpelt hus hade utan tvifel varit mera motsvarande så anspråkslösa tjenstbevisningar, och utan den Fliednerska anstaltens anda torde till och med den kongliga utstyrseln förfela målet. För öfrigt har den Fliednerska anstalten också betydligen utvidgats i rymlighet. Den består nu, istället för förut af ett, af tre hus jemte en liten kyrka för installerandet af diakonissor och gudstjenst, men hvilka tillsamman bilda ett stort helt. En mycket fördelaktig beskrifning öfver hela den om hösten 1843 fulländade byggnaden finnes i början af Diakonisseanstaltens sjunde årsberättelse, utgifven af pastor Fliedner.

Nästa N:r utgifves den 4 Augusti

C. Petersens Officin 1850